СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 241. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, четвер, 16-го жовтня 1947. No. 241. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, October 16, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

БИРНС „ГОВОРИТЬ ЯСНО" І РОЗДИРАЄ „ЗАЛІЗНУ ЗАСЛОНУ"

Вашинґтон, 14 жовтня. — „Говорячи ясно" — „Спікінґ Френклі" — оце наголовок книжки, написаної бувшим секретарем стейту Джеймсом Ф. Бирнсом з частиною свого життєпису. У книжці роздирає Бирнс „залізну заслону", якою відгородилися Совєти від решти світу й подає деякі досі незнані факти з недавньої історії американсько-совєтських відносин, особливо з воєнних і післявоєнних переговорів між президентом Рузвелтом і Сталіном і між президентом Труманом і совєтськими репрезентантами. Бирнс переповідає теж свою ролю як дорадника, а пізніше як секретаря стейту в цих переговорах і докладніше описує свої переживання під час мирових переговорів з совєтськими делеґатами в Лондоні й Парижі. Книжка Бирнса містить такі факти, які викликають просто потрясення у читача. Він отверто заявляє, що був розчарований совєтськими крутійствами й твердить, що Совєти не хочуть миру, а радше хочуть зволікати з миром досі, токи не опанують цілу Західну Европу. За словами Бирнса вже самий Рузвелт пізнався на тактиці росіян негайно після конференції в Ялті і заявив це в переписці з англійським премієром Вистоном Чорчилем. Рузвелт перед своєю смертю ясно добачував, що між Росією й Західними Демократіями мусить прийти до розриву, так як прийшло до розриву між Гітлером і Сталіном внаслідок того, що росіяни ніколи не вдоволялися своїми осягами, а все ставили нові домагання. Бирнс приходить до висновку, що Америка мусітиме заключити окремий мир з Німеччиною навіть без Росії, а коли Росія дальше буде опиратися наладнанні справ з Німеччиною і наладнанні контролі над атомовою бомбою, тоді Америка мусить продукувати дальше бомби і бути приготована прогнати силою совєтські війська з Німеччини.

ГАРИМАН ТВЕРДИТЬ, ЩО РОСІЯ ХОЧЕ ЗАТОПИТИ СВІТ.

Шікаґо. — Секретар торгівлі і бувший амбасадор до Совєтів, В. Аверел Гариман, закинув совєтським провідникам, що вони змагають до затоплення цілого світу при допомозі комунізму. Щоб це осягнути вони розвинули небувалу в цілій історії пропаганду. Цей погляд висловив Гариман у промові до Інленд Дейли Прес Асошіейшен. „З часом комуністи надіються вжити всю свою зброю нараз, а це: економічний натиск, політичний натиск, насилля і пропаганду". Пропаганду вони вже розвинули тепер й осягнули на велику скалю техніку, щоб викликати замішання через очернювання, нерозбірчивість і ошуство. Ново основане „Інформаційне Бюро" в Білгороді назвав Гариман „бюром для очернювання і вводження в блуд" цілого світу.

НАДОКЕАНСЬКИЙ ЛІТАК ОСІВ НА ВОДІ

Ню Йорк. — У віддалі 760 морських миль від Нової Фунляндії осів на розбурханих морських филях літак Бермюда Скай Квін, який летів з майдану в Пул, в Англії, до Балтимор, в стейті Мериленд, біля Вашинґтону. Буря над Атлантійським океаном спинювала літак в дорозі, топливо вичерпалося й тому пілот літака, кап. Чарлс Мартин, рішився осісти на морю, щоб якось рятувати 69 подорожних, яких віз. Він побачив на воді корабель прибережної американської сторожі і повідомив капітана Пола Кронка, щоб був готовий помогти. Серед незвичайно великих труднощів корабель підплив до осівшого на воді літака і, за радіо звідомленнями, в год. 6 ранку 15 жовтня, вирятував досі 44 подорожних.

ЛУЇС ПОТЕРПІВ ПОРАЗКУ НА КОНВЕНЦІЇ А.Ф.П.

Сан Франсиско, 14 жовтня.—Джан Л. Луїс, предсідник майнерської юнії і містопредсідник Американської Федерації Праці, потерпів поразку на конвенції А.Ф.П., коли після одногодинної промови подавляюча більшість делеґатів в голосуванні поправила статут в тому напрямку, що лише предсідник і секретар Федерації вважатимуться за урядовців Федерації, а містопредсідники, яких є 13, будуть лише членами ради. Луїс на засіданні екзекутивної ради А.Ф.П. виявив свій спротив проти підписування некомуністичних заяв на жадання краєвої Ради Робітничих Відносин і своєю тактикою розбив солідарність ради.

СПРОТИВ ЗЛІВА НА КОНВЕНЦІЇ КІО.

Бостон, 14 жовтня. — На конвенції Конгресу Індустріяльних Організацій вийшов з гострою критикою проти уряду КІО за підписування некомуністичних заяв делеґат одної з найбільших юній, а це юнії електричних робітників, якої уряд є прокомуністичний. Джеймс Дж. Матлес, організаційний директор юнії, заявив, що хто слухає постанов закону Тефта-Гартлія, веде юнії „на дорогу до пекла". Секретар праці Луїс Швеленбак у своїй промові на конвенції заявився за підвишку мінімума робітничої платні до 75 центів на годину.

Чорчил не бачить безпосередної загрози війни

Ню Йорк, 14. жовтня. — Бувший воєнний премієр Великої Британії Винстон Чорчил виголосив промову, передану по радіо до Ню Йорку на бенкет у честь Алфреда Смита, уладженім в готелі Валдорф Асторія на призбирання фонду на будову католицького шпиталю. Приявних було 2,500 гостей, які заплатили по $100 за обід. Між ними були такі гості, як кардинал Франсис Спелман, секретар оборони Джеймс Форестал, делеґат до О.Д. Ворен Остин, губернатор стейту Ню Йорк Тамес Е. Дюї, посадник міста Вилйем О'Двайер. Чорчил говорив про Совєтську Росію, пригадав на свою промову в Фултон перед 18 місяцями і ствердив, що багато з його тодішніх думок здійснилися. Від тоді Совєти почали „нестримну струю називань проти Західного Світу" і це виглядає по дурному. Одначе Чорчил не боїться безпосередньої війни збоку Совєтів саме тому, що вони так ревуть. Коли Гітлер хотів на когось напасти, то він наперед добирав солодких слів. Отже тому і нагальний рев комуністів по цілому світі ще не значить, що вони підуть негайно до війни — оце заключення Чорчила. Та всеодно, міркує Чорчил, теперішній большевицький крик вказує, що світ уже розділений на дві половині з своїми ідеями.

КЛЕЙТОН РЕЗИҐНУЄ ЗО СТАНОВИЩА ПІДСЕКРЕТАРЯ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНИХ СПРАВ.

Вашинґтон. — Вилйем Л. Клейтон, підсекретар стейту для економічних справ, зрезиґнував сьогодні з свого становища, подаючи за причину недугу своєї жінки. Він пробував зрезиґнувати вже давніше, одначе рішився ще взяти участь у Міжнародній Торговельній Конференції в Женеві, яка почалася в січні. Тому, що він зголосив резиґнацію, не звісно, чи він візьме участь в наступній такій конференції, що відбудеться в Гавані, на Кубі.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗІРВАННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ РОСІЄЮ Й БРАЗИЛІЄЮ.

Ріо де Жанейро, 14. жовтня. — Міністер закордонних справ Раул Фернандез заявив, що дальше існування дипломатичних звязків між Росією й Бразилією залежить від самих Совєтів. Це залежатиме від цього, яку відповідь дадуть Совєти на бразилійський протест проти нападу совєтської преси на президента Бразилії Евріка Ґаспара Дутру.

З нагоди цих напастей заклекотіло між бразилійськими громадянами як теж і між громадянами інших південно-американських республик. Появилася думка, щоб створити блок в Південній Америці для протиділання комуністичним затіям.

Американсько-совєтські суперечності в О. Д. продовжуються

Лейк Соксес, Н. Й., 14. жовтня. — Теперішня сесія Загального Зібрання Організаці Обєднаних Держав є жалюгідним видовищем непорозумінь і суперечностей двох розсварених політичних світів: демократичного і тоталітарно-большевицького. Поділ сил є цілком виразний, бо по одному боці завжди виступає тільки Совєтський Союз та його пятьох сателітів, з якими ніхто не рахується, а по другому боці весь світ, з Америкою на чолі. Проте, большевики не тільки що в жодному разі не хочуть респектувати волі більшости, але й докладають всіх зусиль, щоб їй накинути свої диктати. Після всіх дотеперішніх суперечностей, сьогодні в Політичному Комітеті Асамблеї прийшло до нового зудару на тему американської пропозиції щодо „Малої Асамблеї", видвигненої теж насамперед з метою оминути совєтську підривну роботу в Раді Безпеки. Забираючи на цю тему голос, совєтський представник Вишинський сьогодні знову накинувся на Америку, приписуючи їй найчорніші інтенції, як в методах, так і цілях. Вишинський твердив, що американська пропозиція є тільки маневром, щоби оминути Раду Безпеки та потребу однодушности великих потуг в усіх рішальних справах і тому є незгідна з чартером ОД. Вишинському відповідав американський представник, Джан Фостер Долес, виказуючи наявно не тільки доцільність американської пропозиції, але й правильність та згідність її зі загальною структурою ОД. Представники інших країн, головно Австралії, піддержували американську пропозицію.

ПЕРШИЙ УСПІХ КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВІ ІТАЛІЙСЬКИХ КОЛОНІЙ.

Лондон, 14. жовтня. — Заступники міністрів закордонних справ чотирьох потуг, що відбувають тут конференцію в справі дальшої долі бувших італійських колоній, досягнули тут сьогодні першого більшого успіху, погодившись остаточно на створення окремої комісії та її висилку до Лібії, Еритреї та Сомалії, з метою познайомитись з бажаннями місцевого населенни щодо дальшої долі їх країн. Комісія буде створена з представників Британії, Америки, Франції та Совєтського Союзу, які матимуть не більше, як по чотирьох дорадників (Совєти домагалися десятьох) та не більше ніж пять перекладчиків і помічників. Комісія повинна виїхати до. згаданих країн вже в найблищому часі.

МАНІФЕСТАЦІЙНА ПІДДЕРЖКА ПЛЯНУ МАРШАЛА В АСАМБЛЕЇ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ.

Лейк Соксес, Н. Й., 14. жовтня. — Плян Маршала, побіч з Доктриною Трумана, є головним виразником американської післявоєнної політики, іменно бажанням встановити тривкий мир в світі та зупинити дальше поширювання комуністичної тиранії, допомігши світові, насамперед Европі, „стати на ноги" економічно та затіснити співпрацю народів до постійного поліпшування життєвих умовин, в творенні добробуту та свобідної творчости на базі народоправя. До якої міри ці благодійні американські заходи є загрозливі для комуністичної диктатури та совєтського невільництва свідчить найкраще совєтське становище до Пляну Маршала европейської економічної відбудови. Большевики вживають всіх заходів, щоб не допустити до здійснення цього пляну і для „координації" боротьби проти нього витягнено в останньому на світло денне розвязаний під час війни Комінтерн. До боротьби проти Пляну Маршала на терені Генеральної Асамблеї ОД большевики підставили свого польського сателіта, що й проявилося в недавньому виступі польського представника. Оскара Лянґе в Економічному та Фінансовому Комітеті Асамблеї. Сьогодні відбулося голосування над зверненою проти Пляну Маршала польською резолюцією і вислід голосування був маніфестаційною піддержкою Пляну Маршала всіми свободолюбними народами.. Польсько-совєтську резолюцію відкинено більшістю 36 голосів проти двох.

„ВИЧИЩУЮТЬ" КОМУНІСТІВ ТЕЖ В ІРАНІ.

Табріз, Іран, 14. жовтня. — Після виразно неґативного становища іранського уряду до совєтських домагань нафтових концесій, в Ірані збільшилася загроза зорганізованих Совєтами комуністичних безпорядків, головно в сусідній зі Совєтами провінції Азербейджану. Уряд заздалегідь рішився поробити відповідні заходи осторожности та вичищує з цеї провінції комуністів, перевозячи їх масово в південні райони країни.

СОВЄТИ ПЛЯНУЮТЬ ЗОРГАНІЗУВАТИ НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ В БЕРЛІНІ.

Берлін, 14. жовтня. — Ще перед початком конференції міністрів закордонних справ „чотирьох великих" в справі мирового договору з Німеччиною, вже ніхто не вірить, що ця конференція може мати успіх, з огляду на противорічності між Совєтами і західними демократіями. У висліді обидві сторони приготовляються повести політику в своїх окупаційних зонах Німеччини на „власну руку". Рівночасно з повідомленням, що центром злучених західних зон Німеччини стане Франкфурт над Майном, в Берліні поширюється відомості, що Совєти плянують створити тут німецький Райхстаґ (парлямент) для своєї зони, якщо лондонська конференція міністрів не матиме успіху.

ГРЕЦЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ РІШУЧОЇ АКЦІЇ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

Атени, Греція, 14 жовтня. — Бувший керівник грецького визвольного руху проти німців за час війни й опісля міністер публичного порядку, Наполеон Зервас, повідомив сьогодні, що він перестане піддержувати теперішній ліберально-коаліційний уряд премієра Софуліса та змоболізує своїх партизанів до рішучої боротьби проти комуністичного бандитизму. Своє кінцеве рішення в цій справі він зясує на засіданні парляменту 1-го листопада, заявляючи, що він буде домагатися використання його „андертів" (гірських борців) в поборюванні комуністів. Зервас вважає, що заініційована під намовою американців політика угодовства теперішнього уряду у відношенні до комуністів, безпотрібне поширювання амнестії і т. п., тільки заохочують комуністів та їх закордонних опікунів до продовжування громадянської війни.

„ПОЛІТИЧНИЙ СТРАЙК" ПАРИЗЬКОГО СОБВЕЮ.

Париж, Франція, 14 жовтня. — В столиці Франції всі робітники собвею (Метро) й автобусів проголосили страйк, домагаючись значної підвишки платні, непропорційної до загальних економічних відносин в країні. Страйк почався на тиждень перед міськими виборами та вісім днів після проголошення маніфесту нового Комінтерну, в якому премієра Франції, Рамадіє, напятновано „зрадником". Премієр назвав цей страйк політичним маневром комуністів, бо власне Францію та Італію відновлений Комінтерн вибрав своїми головними базами для здійснювання світової революції. Уряд повів рішучу боротьбу проти цего страйку, мобілізуючи всі приватні та військові засоби пасажирського транспорту.

УРЯДОВИЙ БАНДИТИЗМ В ЮГОСЛАВІЇ.

Відень, 14 жовтня. — Трьох британських вояків, членів британської військової розвідки, повідомили сьогодні про свою пригоду в комуністичній Югославії, яку малощо не переплатили життям. Минулої неділі вони робили обїздку австрійського кордону з одним австрійським митником. В одному місці їх обскочили югославські вояки та негайно поставили їх „под стєнку", звертаючи на них кріси. Виясненння, що вони англійці і не югославські проти-комуністичні партизани врятувало їх від неминучої смерти.

ЧЕХИ В БОРОТЬБІ ЗА ДЕМОКРАТІЮ.

Прага, Чехословаччина, 14 жовтня. — Не звачаючи на всі заходи комуністів, чехи і словаки як можуть, так і обороняють ще залишки своєї традиційної демократії. Сьогодні т. зв. комітет парляментарної недоторканости розглядав справу двох католицьких секретарів словацької демократичної партії, що їх комуністи обвинувачують в „змові" та домагаються їхнього покарання. Для попертя комуністичних домагань в парляменті виступив в цій справі теж комуністичний міністер внутрішніх справ, Вацлав Носек. Все намарно, бо до словацької демократичної партії долучилися ще дві більші чеські партії, рішучо виступаючи проти цего комуністичного замаху на основні прінципи парляментарної демократії.

ПІСЛЯ МІСЬКИХ ВИБОРІВ В РИМІ.

Рим, Італія, 14 жовтня. — Вислід недільних виборів до римської міської ради виказує виразно поділ італійського суспільства на два табори: комуністичний та демократично-християнський. Протикомуністичний табор здобув 45 місць в раді більше, в порівнанні з минуролічними виборами.

ЖЕРТВА БОЛЬШЕВИЦЬКОГО БАНДИТИЗМУ.

Рим, 14 жовтня. — Сьогодні тут відбувся похорон робітника християнсько-демократичної партії, що впав жертвою комуністичного бандитизму, відмовившись минулої суботи кричати „хай живе комунізм". Похорон робітника був причиною величавої протикомуністичної маніфестації в цілому місті, в якій взяли участь сотні тисяч римського населення.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ У ФРАНЦІЇ.

Ліль, Франція, 14 жовтня. — Французькі партії горячково підготовляються до недалеких вже міських виробів, від яких у великій мірі залежатиме дальша політична лінія уряду. В цих виборах в перше виступить створене недавно ген. де Ґолем протикомуністичне Обєднання Французького Народу і спостерігача заповідають йому вже сьогодні виборчу перемогу в промислових північних областях.

СТАЛІН ПОЇХАВ „В РАЙОН ЧОРНОГО МОРЯ".

Лондон, 14 жовтня (АП). — Московське радіо повідомило, що Сталін прийняв в Москві на авдієнції девять лейбористських членів британського парляменту, що роблять поїздку по Совєтському Союзі. Рівночасно повідомлено, що після того Сталін знову виїхав на відпочинок „в район Чорного Моря".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩО БУДЕ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ?

Осторожний на слова журналіст С. Л. Золцберґер пише, що загострення між Злученими Державами і Совєтським Союзом дійшло в Обєднаних Державах до цього, що говориться навіть про війну між ними.

Та війни ніхто не хоче; бодай тепер. З цього треба б заключати, що в Обєднаних Державах, як і деінде, все залишиться на словній війні, на лайці, клеветах й особистих зневагах, хіба що совєтським делегатам та їх попихачам надоїсть лаятись і вони перейдуть на більш дипломатичну мову.

Сяк чи так, а великого хісна з цього не буде, як що не зайдуть поважніші зміни не тільки, коли іде про совєтську тактику, але й совєтське відношення до сутті справ. Коли ж тих змін не буде, то Совєти будуть в Обєднаних Державах колодою, яка буде паралїжувати всі мирні намагання. Що воно так є, видно найкраще з цього, що пишуть тепер про проєкт Міжнародного Закону про Охорону Прав Людини, який мала підготовити Комісія Прав Людини при Обєднаних Державах і предложити це Генеральній Асамблеї.

Як знаємо, довгий час було багато мови про ці людські права. Здавалось, що справа проста, бо ж такі права маємо от хоч би в Злучених Державах, а через те не треба б витрачувати надто багато часу на їх списання, тим більше, що справу вложено в добрі руки, а провід над цею працею є в руках п-ні Елінор Рузвелт. Одначе клопіт не в людях, які тим займаються, але через те, що ті люди хочуть уложити такий міжнародній закон про охорону прав людини, який був би приємливий і для Совєтів та їхніх сателітів. Та щоб вони не робили, вони таки мусять вложити в закон щось таке, на що Кремлін не дасть згоди. Що гірше, він може навіть на це згодитись і підписати, але не буде виконувати свого зобовязання, як не виконує багато інших міжнародних зобовязань. Щоб цему запобігти, проєктодавці передбачують Міжнародний Суд для Прав Людини, до якого могли б поодинокі особи вдаватись і шукати захисту чи справедливости.

Проєкт міжнародного закону про охорону прав людини, який виготовлено в Обєднаних Державах, є добрий навіть у тій обмеженій формі, яку треба було проєктуючій Комісії прийняти. Цей закон був би великим кроком вперед у змаганню людства до свободи, порядку і справедливости, бо він звернений, між іншим, проти незаконних арештів, невільничої праці, тортур і т. п. Він навіть визнає свободу людини покинути рідний край!

Такі речі є неможливі до здійснення в нинішніх обставинах у Совєтах. Тому і не диво, що дехто вважає цей проєкт Міжнародного Закону про Охорону Прав Людини нічим іншим, як тільки шматком паперу, або якоюсь фантазією, чудовою мрією, але нездійснимою.

Оформити програму праці

Американські імігрантські організації порівнує дехто з з рікою на океані. Хоч, на перший погляд, океан має всюди ту саму воду, то знавці стверджують, що в ній є великі водні струї, які можна порівнати з ріками на суші. Ці морські струї надають колориту морській воді, а теж і спричиняють постійні рухи води.

Коли б узяти, що американське населення з часом дійде до моноліту, то в теперішній стадії серед цього населення ще існують різнородні елементи, наче струї на океані, які підсичують творчу силу Нового Світу. Ці елементи організуються в свої товариства, подекуди в громади, а ці організації лучаться в якісь осередні скупчення, які втримують серед них культурну спадщину колишнього Рідного Краю і розвивають її як прикрасу Нового Світу. Такі збірноти творять свого роду окрему громадськість і таку громадськість створили теж і українці, чи там американці українського походження.

Щоб серед цеї громади втримати належне темпо життя, їй треба вказати на спільну ціль їхнього існування й праці, інакше вона здеморалізується, заки розплинеться в американському морю. Отже самий інтерес прибраної батьківщини Америки вимагає цього, щоб українська збірнота оформила свої українсько-американські завдання, як це роблять інші групи, що повстали з нових імігрантів.

Перші піонїри українського життя в Америці мали це на увазі і, хоч може не мали ясного пляну, то все про нього згадували. Свідомо, чи несвідомо, вони попали на спасенну думку привести насамперед до ладу українське церковне життя і надати Українській Католицькій Церкві в Америці канонічну підставу. Це осягнено з приходом окремого українського католицького єпископа перед 40 роками.

Коли згодом повстали інші релігійні деномінації серед українців, вони пішли цею самою дорогою, а хоч ще тепер ця справа не викінчена, то можна надіятись, що прийде до якогось оформлення способу життя усіх церковних організацій українського характеру.

Впарі з наладнанням церковних справ ішло наладнування установ, звязаних з церквою. Тут треба згадати про парафіяльні школи, читальні, церковні салі і посилення при них культурного, а зокрема мистецького життя, яке довело до будови Народніх Домів.

Крім шкіл, перші піонїри повели освітню працю серед старших громадян і звідси пішла організація Просвітної Комісії, а згодом і Просвіти при Українськім Народнім Союзі. Колишнє видавництво популярних книжочок з Фонду ім. А. Бончевського найшло свого наслідника у виданнях Просвітної Комісії і Просвіти. Товариство Українських Дяковчителів завершило цю працю видаванням журналу Рідна Школа. Дальший етап становлять видавництва для молоди в англійській мові.

У змаганнях до економічної організації перші українські піонїри впали на щасливу думку основання братньої допомогової організації, теперішнього Українського Народного Союзу, який став первовзором для інших цього роду українських організацій. Хоч основа діяльности таких організацій в засаді є економічна, то ці організації дали підставу до тривкости іншого роду народньої праці через видавання газет в українській мові. Тут треба ще пригадати масові артистично-культурні змагання, або політичні манїфестації, в яких завжди беруть участь поодинокі відділи і головна матірна допомогова організація. Найновіші видавництва про Україну в англійській мові це лише зразок, в якому напрямку звернені теперішні змагання.

Та події, звязані з покінченням другої світової війни, вказують, що приходить час для поважної застанови над оформленням українсько-американської програми праці з новими силами. Нові сили це з одного боку велика кількість зрілої американської молоді українського роду і її доросту; з другого боку це велика струя нової української іміграції з великою громадою культурних українських діячів. Уже підносяться голоси за творення Українського Культурного Осередку. Молодь, ідучи за прикладом канадійських українців, змагає до зорганізування курсів вищої освіти, а українська старша громада пригадує конечність мати в Америці Українське Наукове Товариство для захисту української науки.

Як бачимо, це нові речі й великого культурного значення. Щоб їх здійснити, треба спільної праці молодого й старшого покоління. З виконанням цеї програми годі отягатись, а треба приспішити здійснення хоч одного із згаданих замислів, щоб відповісти вимогам часу.

Окремою ділянкою є справа економічної організації, яка що правда, досі навіть теоретично не є оброблена. Вона незвичайно важлива, бо без неї не зможемо в бизнесово наставленій Америці створити якоїсь політичної сили. Це тимбільше важне, що економічна організація швидше приведе до скупчення наших розпорошених сил. А без плянованого скупчення людей не можна мріяти про те, щоб створити тут більшу силу, чи вибирати своїх репрезентантів до муніципальних, стейтових та федеральних установ, що теж дуже важне.

Микола Чубатий.

Українсько-американська поміч Україні

Мало не кожний день приносить нам такі важні та далекосяглі події у світовій політиці, що всі знаки на небі й на землі говорять, що світ таки мабуть наближається до найбільшої кризи в своїй історії, а ми до найкритичніших часів в історії української нації. Сильне загострення американсько-совєтського противенства і майже безвихідна ситуація на терені Організації Обєднаних Держав завершилися незвичайно важною подією: Комінтерн, що від чотирьох літ скривався в тайних підземних ходах комуністичного підгризування демократичних націй, вийшов знову на поверхню та вискалив виразно свої зуби в сторону Америки.

З другого боку на території народів поневолених Совєтами клекотить дальше. На шибеницях гинуть найкращі патріоти своїх країн та правдиві демократи, бо це комунізм терором прочищує собі дорогу до повного опанування тих країн. Серед тої розправи комунізму з патріотами своїх країн виринула перед світом боєва акція Української Повстанчої Армії, як одинокий геройський спротив поневолених народів та передвісник зриву мільйонів рабів проти тиранії Кремля.

„Бо пора це великая есть..."

В такі критичні часи, які не повторюються може й за сотки літ, американські українці, правно та душевно частина американської нації, але походженням та сентиментом частина поневоленого українського народу, мусять зясувати собі ясно свої обовязки та свою ролю в таборі західної демократії як теж свою ролю і свої обовязки щодо рідного українського народу. Маса американських українців та їх провід мусять собі вкінці сказати що не пора на півсонність у громадському житті. Не пора вмішувати у великі справи рідного народу елементу особистих амбіцій та злоби дня. Прийшла пора діяти категоріями тільки добра прибраної американської батьківщини та поневоленого українського народу; одним словом, категоріями державницького думання.

Час цього алярмуючого поготівля вимагає від американських українців звертати всю свою увагу не тільки на голодних та обдертих одиниць, а думати насамперед про поневолений і в страшне ярмо закутий український нарід, для якого приходить рішальна година — бути чи не бути. Не пора думати дрібничковими справами, що їх несе день, бо прийшов час великих потреб, які мусять бути нами виконані, якщо живучи на вільній землі не маємо стати перед історією недоріками, які не розуміли вельких слів Франка: „бо пора це великая есть..."

Визволення України — ціллю світової політики.

Хочу порушити питання, яку допомогу можуть і повинні американські українці дати Україні у цей преважний час. Досі ми звикли були вважати справу скитальців за одиноку справу, що вичерпує всі наші обовязки супроти народу наших батьків. Безперечно, що скитальщина це незмірно важний відтинок нинішнього українського національного життя. проте, це не одинокий відтинок. Підходячи до самої справи скитальщини, нам теж треба підходити до неї під кутом бачення інтересів нації, а не інтересів відокремлених одиниць, не зі становища чисто гуманітарного, а політичного.

В часах, коли може рішатися справа України, нам треба перевести основну ревізію нашої політичної праці в користь визволення України, бо політична праця мусить стати в осередку уваги американських українців. Повага хвилі вимагає конечно як найбільшого сконсолідування американських українців під одним проводом, й то як старих, так теж недавних імігрантів. Групам, що ще нині на терені Злучених Держав є поза Українським Конгресовим Комітетом, політичною репрезентацією американських українців, слід добре застановитися, чи їх груповий патріотизм дасться погодити в такі часи як тепер з інтересами української справи як цілости.

Консолідація політичних сил американських українців повинна б в результаті дати нові свіжі сили до політичної праці та оживити саму працю, що досі спадала мало не на одиниці. Нам треба тепер, користаючи з того, що живемо в цій країні, яка обняла провід всіх свободолюбних сил світу, повести живішу працю на терені Вашинґтону та поставити справу визволення України як найважнішу справу замирення світу. Нам треба скріпити та побільшити інформацію англосаського світу про Україну. Серед українців поза Совєтами нині живуть сотні людей, що близько три десятки літ жили під Совєтами та знають цю систему злочину якнайосновніше, тому їх знання повинно всесторонно бути використане в політичній праці українсько-американського проводу.

Побіч оживлення політичної праці американських українців треба приспішити стисле порозуміння українців цілого американського континенту та українців Західньої Европи. Приходить мабуть пора, щоб політичні сили українства, замкнені в таборах переміщених осіб, перемінити в чинну силу всеукраїнського значення з користю для демократії цілого світу, загроженої тоталітаризмом червоного комунізму. Поставлення цеї справи в цілій площині перед владою демократичних держав повинно б мати тепер успіх. Але це треба негайно зробити.

Ратувати безцінні скарби українського духа.

На випадок нового зудару найбільше загроженою буде західна Европа а передовсім Німеччина, де саме найшли прибіжище сотні тисяч українських скитальців та між ними мало не всі провідні люди української нації. На цім терені найшовся мозок та серце воюючої України, його вчені та його письменники. В їх посіданню опинилися великої вартости твори їх духа, що за час совєтського лихоліття та за час воєнних літ не могли бути опубліковані та стати власністю української та всесвітньої культури. Багато незмірної вартости творів українського духа треба зберегти від загину. Тому побіч оживлення та наладнання політичної праці, плянова опіка над українською культурою стає прямо наказом нашого національного обовязку, як справа дальшого існування нації.

Американські українці мусять взяти під свою опіку передовсім Українське Наукове Товариство ім. Шевченка, цю установу, що вже в наступнім році буде обходити 75-ліття свого існування. 75 літ існування некоронованої української академії наук в обставинах поневолення це неаби яке свідоцтво для українського народу. Маємо надію, що свій 75-літній ювилей Наукове Товариство обходитиме як репрезентант сконсолідованої всеукраїнської науки на спокійному континенті Нового Світу.

Американські та канадійські українці мусять теж солідно застановитися як допомогти Українському Вільному Університетові та Українській Технічно-Господарській Академії. Ці установи на території загроженої Німеччини довго не остануть і мусить знайтись для них якась розвязка в спільнім порозумінню обох частин заокеанської іміграції.

Мусимо перевести у безпечне місце як найбільше тих талановитих українців, бо на їх плечі спаде обовязок відбудовувати Україну від основ після кількадесятьлітнього большевицького насилля над душею української нації.

Працюючи дотеперішніми методами ми стоїмо перед поважною загрозою, що допомога одиницям закриває перед нами горизонт помочі цілій нації. Ми видимо українські дерева та корчі, але не бачимо українського лісу. Тому треба добре передумати, що нині українській нації є „єдине на потребу...". Нам треба змобілізувати всі українські сили Америки, щоби дати поміч в першу чергу українській нації як цілости, зіставляючи допомогу одиницям рідні та приватній ініціятиві приятелів. Громадські установи мусять думати громадськими категоріями.

СТЕПАН ЛЮБОМИРСЬКИЙ

ПРОГРАНА ЛЮДИНА

8)

Вогонь палахкотів рівно, тепло, дим стелився чатинним запахом прямо вгору. По обох його боках сиділо їх двоє, рівно задуманих і однаково мовчазних.

Та мовчанка мала свої наслідки. Часами вона міцніша була від прямих слів. Зокрема тоді, коли неначе припадково зустрічались їхні очі понад вогнем і в хмарках диму. В таких випадках Сильвестер скоріше тратив опанування і звертав зір у бік. Вона зате триваліше гляділа в його ствердлі, суворі риси і тоді в її очах спалахував інший вогник, гарячіший і міцніший від деревного полумя...

Сильверстер сягнув по чай...

Та в цій хвилині шорох збудив його увагу і він неначе кіт скочив під стіну, по зброю. І вже був при дверях з автоматом в обох руках. Дівчина інстинктовно полалась у тінь...

На її очах Сильверстер випрямився і відступив на середину.

Двері відкрились і на порозі станув у них Лев. Засніжений, спалений вітром, з пальною зброєю в руках.

Довкруги настала зимова атмосфера. Вогонь наче принишк, наче присмирнів під подувом холодної струї знадвору. Лев вступив поволі у середину і пристанув, замкнувши двері за собою.

В одній хвилині відчув Сильвестер, що має перед собою ворога. Противника. Так сказали йому палаючі очі Льва. І так сказав і він сам.

— Я пішов вашим слідом... Ти ніс її на руках. А у лісі...

Сильвестер відступив крок назад. Хоч сподівався цього вже від мінути, проте спаленів і кров вдарила йому у голову такою нестримною струєю, що останки свідомості не були б всилі прийти до голосу і здержати руку, що піднімала автомат до боку, якби не дівочий крик:

— Сильвестер!... — різонуло неначе ножем у колибі і Сильвестер опамятався.

Оглянувся тільки на неї, що виступала з тіні з палаючим зором і обличчям і здавалось йому, що ніяка іронія не вискаже його думок. Вона не йшла до нього. Вона йшла до Льва. І задержалась перед ним, тісно, але штивно. Сильвестер немов прикований до місця остав і глядів.

Лев понад її ґоловою говорив до нього:

— Ти використав моє примусове положення... Ганьба тобі. Ти знаєш, що вона слаба... надто слаба, щоб опертись... Твоїй красі і твоїй... відвазі. А я стеріг тоді наказу!...

— Лев!! — скрикнула вона так міцно, що всяка мова мусіла вірватись. Примусила його поглянути на себе і тоді, коли він глядів з болем, зі злістю і з жалем вона відступила від нього крок назад. — Так ти мене привітав?... Тоді, коли я ледві вирвалась смерті з рук?... Ти посмів сумніватись у мене? Хто тобі дав право до цього?...

Сильвестер ворухнувся. Сцена ставала для нього нудна. Він не находив у ній інчого для себе і спрямувався до виходу. Нехай їм, він назовні пережде їхнє банальне помирення.

— Право я дав собі сам! — крикнув Лев. — Але мене не можна обдурити... навіть тобі!

Сильвестер, що зробив два кроки в сторону дверей, ще задержався. Кинув поглядом вбік товариша і здвигнув раменами.

— Тоді стріляй у мене, якщо я тобі вирвав щастя з рук. Я зажду. Прошу, стріляй. Тут ніхто не побачить і ніхто не знатиме.

З іронією в очах глядів Сильвестер на товариша, що стояв на місці, як камінь. І з кпинами в голосі продовжав:

— Прошу, чому не користаєш з нагодив позбутись небезпеки? Я тобі крив відворот, бо знав, яке ти маєш завдання... Як ти можеш мене за це нагородити. Якщо ти дійсно віриш, що я тобі кривду зробив, можеш стріляти, маєш до цього моральне право. Я не буду оборонятись.

Ждав після цього ще секунду, дві, три. В колибі стало тихо, дівчина відвернулась від Льва і спочила поглядом на спокійному обличчі Сильвестра. Він відходив так, як прийшов на її шлях, припадково і тихо. Відходив після цього всього, що він для неї сьогодні зробив. Без одного слова закиду під її адресою. А Лев... Лев посмів підозрівати у неї зраду. Що за звичайна людина!...

Лев не робив нічого. Сильвестер здвигнув ще раз раменами і обернувся в кромішній тишині. Та в цій хвилині хтось схопив його за рамя і він із крайнім здивуванням оглянувся на Віру.

Її друга рука спочила на ньому і ще один мент і вона вся станула при його боці.

А Лев бачив це все. Бачив тріюмф, що засвітив в її очах і почув її слова, що впали в його напрямі.

— Рятуй свій наказ і свої папері!... Але покинь тоді думку про мене. Ти не видер мене смерті з рук. А знай, що я держала готовий револьвер... на випадок, якби... та це ніщо. Це вже минуло. Я шаную тебе... але не кохаю.

Сильвестер стояв як на вуглях. Опанував себе, щоб не вирватись і втекти, не глядіти на цю зміну, що заходила на обличчі Льва.

(Кінець буде).

ШАНОВНІ ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ! Ви дістали листа з проханням, щоб кожний і кожна з Вас придбали для Союзу бодай по одному членові. Отже не забувайте на цей заклик своєї організації і відгукніться на нього таки зараз, таки ще цього місяця, бо тільки в такий спосіб зможемо збільшити Союз до 50,000 членів ще до кінця цього року!

В поширюванні правди про Україну

ЧЕРГОВА КНИЖКА „УКРАЇНСЬКОГО КВАРТАЛЬНИКА".

Появилася чергова книжка „Українського Квартальника" (The Ukrainian Quorterly, Vol. III. Number 3. Spring - Summer 1947), це цінне видання Українського Конґресового Комітету, що під редакцією проф. М. Чубатого вже третій рік в серіозній формі ширить в англосаському світі правду про Україну.

Нова книжка „Українського Квартальника" своїм змістом є дуже актуальним і цінним доповненням матеріялів про Україну, надрукованих в попередніх виданнях. Редакційна стаття: „Національності — слабе місце Совєтів" в синтетичній формі подає обширний матеріял про внутрішньо-політичне положення в Советському Союзі, у звязку з всеобіймаючим революційним рухом поневолених Росією народів. Центром цього визвольного руху є власне Україна з Українською Повстанчою Армією на чолі. Про силу і розміри цего руху свідчить найкраще факт, що така потуга, як Совєтська Росія, була змушена заключити окремі військові договори зі своїми західними сателітами для спільної боротьби проти українського „бандитизму", яким большевики завжди намагалися представляти перед світом визвольні рухи в Советському Союзі проти тиранії Кремля. Визвольну боротьбу народів представляється на тлі советського терору. Наведені „аргументи" дають переконливий доказ, що боротьба поневолених Москвою народів, головно український визвольний рух, є справді найслабшим місцем Советського Союзу.

Проф. Кларенс А. Маннінґ в своїй статті „Українці і 1848 рік" дає з черги доказ свого основного знання і розуміння української історії та українського державницького змагання і в усіх проявах суспільного життя. Весна Народів в половині минулого сторіччя була зокрема весною для українців, що стоїть під знаком Шевченка та повного відродження української духовости й української політичної думки. Після страшної руїни, яку вчинила в Украні Москва, український нарід не тільки сам почав своє відродження, але його думки, ідеї й боротьба почали спасенно промінювати й на інші народи. Беручи за базу 1948 рік, автор коротко, але незвичайно річево характеризує цю історичну добу, що попередила державне відродження України під час першої світової війни та опісля нове поневолення новими московськими тиранами. Простудіювавши виводи проф. Маннінґа, читач і сам приходить до того переконання, що його прецизує автор в закінченні: потреба і необхідність вільної та незалежної України, яка мирно і гармонійно співпрацювала б зі світом, є одною з перших передумов світового миру та людського буття. Сьогодні, в атомовій добі, ця необхідність вільної і незалежної України, є більш нагляча, ніж будьколи раніше. Побажанням, щоб світ пізнав це положення та швидко його здійснив, автор закінчує свої інтересні міркування.

На окрему увагу заслуговує в новій книжці Квартальника стаття проф. Т С.. „Україна в економії СССР", яку теж і вирізнено, подаючи заголовок статті на окладинці. Стаття підписана тільки початковими літерами, але в доповненнях подається, що її автором є „український економіст, бувший професор політичної економії на советських університетах протягом двадцяти років", що тепер він живе в Німеччині, в таборі Ді Пі, та працює над книжкою „Економія державного капіталізму в СССР". Його повного прізвища не подано „зі зрозумілих причин". Свої міркування до теми автор попереджує короткими інформаціями з історії та ґеоґрафії України і основно аналізує господарство України, його становище в Советському Союзі та страшну експлоатаційну. російську економічну політику в окупованій Україні. Стаття подає багато чисел і дат та статистичних зіставлень, що творить незвичайно плястичний образ цеї чи не найважнішої ділянки советського життя і советської політики у звязку з Україною, підкреслюючи при цьому активний і пасивний спротив всіх прошарків українського народу проти нових форм советського кріпацтва та проти збільшування советського военного потенціялу коштом України. Стаття наскрізь оригінальна своїм підходом, композицією, даними і висновками та є важливим інформаційним документом для того роду студій советського положення. Після прочитання статті хотілося б познайомити з джерелами, на підставі яких вона написана, головно з яких взято статистичні дані, але, нажаль, бібліографії не подано.

Дальші статті, іменно: Івана Мірчука — „Основні риси українського народу"; Дж. В. Стимсона „Петро Могила, церковник і виховник"; Константина Г. Андрусишина „Український театр, як політичний фактор"; Миколи Чубатого „Початки російської історії"; Льва Добрянського „Професор Бирнгем і Україна" дають дальші цінні матеріяли для характеристики українського народу, його культури, історії та цілого життя, майже в цілости наставленого на одну мету: здобути повну незалежність та свобідно жити і творити.

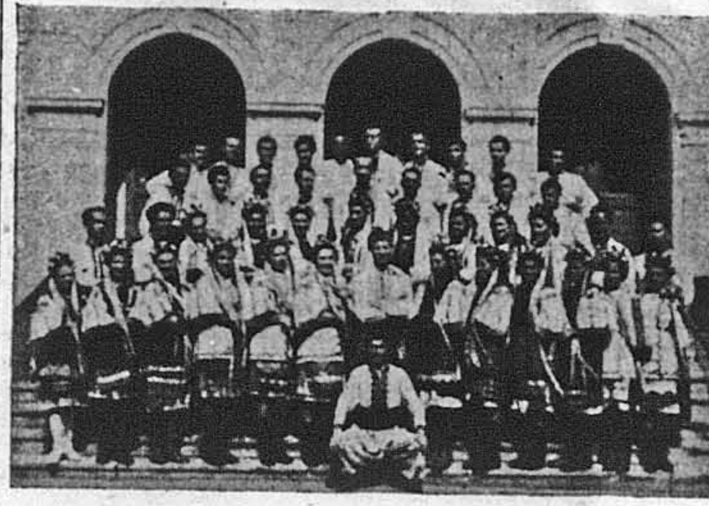
В книжковому перегляді подано рецензії на видану Академією Наук СССР „Історію СССР" (М. Чубатий), Джана Фишера „Чому вони поводяться як росіяни" (Іван Петрушевич) та Кларенса Маннінґа „Історію України" (Роман Смаль Стоцький). Окреме місце віддано посмертній згадці великому приятелеві України і українського народу, д-ру Персивалеві Конді. Книжка закінчується коротким переглядом україніки в американських та чужих публікаціях.

До слабих місць нової книжки належить недбала коректа та пропущені помилки, чого рішучо не повинно бути в такому серіозному виданні, як Український Квартальник.

В цілости, нова книжка Українського Квартальника є черговим везвичайно цінним вкладом в намагання американських українців ширити правду про Україну.

пк

Наша дума, наша пісня...

Не зважаючи на всі труднощі, які випливають з нахилу до „нової демократії" в Чехословаччині, українська пісня й там ще не замовкла. На світлині видно хор української молоді „Карпати" в місті Пряшеві, у східній Словаччині. Здобувши перше місце на конкурсі пісні і танцю в Празі, цей хор обїхав з концертами в днях від 17. серпня до 17. вересня всі більші міста Чех, Морави і Словаччини, чаруючи всіх красою української пісні та силою української культури.

Сучасний світ завеликим тягарем для людини

У звітах з дискусії в Асамблеї Обєднаних Держав в Лейк Соксес біля Ню Йорку відмічають кореспонденти грубу поведінку делегатів советсько-комуністичного блоку. Вони не лише перeривають промови інших делегатів, але теж нападають і на предсідника, якщо він прикличе їх до порядку. Коли їм заперечити цього їхнього специфічного „права", вони вискакують з заявами, що будуть говорити і без предсідника. Що більше: Зайнявши раз якесь становище, головно оперте на наявній неправді, вони вимахують руками й кулаками й домагаються признання найочевиднішої брехні за дійсність.

Обєднані Держави це найвищий синедріон світу. Коли в Обєднаних Державах діються такі сцени, то що говорити про наради в нижчих законодавчих та дискусійних установах, а з окрема в таких, де комуно-большевики мають силу!

Іншого роду очайдушну поведінку можна замітити в дипломатичних та політичних міжнародних чи міждержавних потягненнях майже на цілому світі. Згадати б лише про події в Палестині, в Індії, Індонезії. Із усього того не лише філософи, але й практичні політики приходять до висновку, що в теперішньому світі не можливе загалом жити пересічній людині.

Над таким положенням застановляються теж поважні науковці з інших ділянок. Так д-р Ганс Селйе з університету в Монтреал, у Канаді, твердить, що модерна людина створила цивілізацію, яка викликує в неї журбу, пригнічення і темпераментальні вибухи більші ніж вона може подолати досішними моральними засобами. Оцей настрій людини викликує недуги серця, печінки й інші недомагання, яким людина не всилі зарадати.

Д-р Селйе запримітив недостаточне виеквіпування людини до модерного життя вже від довшого часу й почав переводити досліди, як цьому запобігти. Своїми поміченнями про ці справи він поділився із слухачами в Нюйорській Академії Медицини і вони дісталися до преси. Він твердить, що тіло хворіє однаково, як від фізичних покалічень, так і від умово-нервових потрясень. Коли людина має фінансову журбу, суспільну проблему, родинний клопіт то це рівнається недостачі поживи або фізичному потовченню. Все те викликає аларм у тілі через адренальні залози і спричинює потребу охорони тіла.

Припадкові потрясення швидко минають і не залишають більшого сліду на загальнім здоровлю. Одначе, коли це повторяється раз-у-раз, тоді вже інша справа. Тіло не всилі видержати завеликого натиску й тому приходить до заломання здоровля. У звірят, каже він, можна було завважати, що підо впливом постійного примусу появляється високе тиснення крови і ниркові недуги. Ба, навіть і ревматичні болі повстають з причини нервових потрясень. Д-р Селйе завважав при досліджуванні на щурах, що вони з самого холоду й перетоми діставали недуги серця й печінки.

Переходячи до недуг людини, лектор вказав на подібність недуг у неї підо впливом новітніх відносин і заявив, що це щойно початок дослідів для врятування людини від погубних наслідків. Він заповів двотижневі виклади, у яких дасть теж вказівки, як цьому протиділати.

Бачимо, що наука медицини звернула увагу на недостачі модерної цивілізації і вказує на небезпеку, яка може з цього вийти для всього людства. Філософи й теологи теж розбирають питання зашвидкого розвитку винаходів в порівнанні з пристосібленням людини, одначе їх змагання, щоб цьому зарадити, йдуть в іншім напрямі. Релігійні люди склонні до містицизму. Ми бачимо спроби збоку провідних церковників шукати рятунку в духових роздумуваннях. Найновіші релігійні зїзди в Бофало, в Бостоні, в Ню Йорку й інших містах, про які читаємо у щоденній пресі, це зразок релігійного підйому духа для рятунку людства. Читаємо теж про потребу „віднови морального озброєння" і про зїзди в цій справі як в Европі, так і в Америці. Видаються книжки про це, чи „наука може врятувати людство"; розтрясається всесторонно справу моральности в прилюдному житті. Все це є лише шукання доріг з теперішнього майже безвихідного положення, в якому опинилося людство.

Століттями занедбували провідні люди суспільну ділянку життя, яка змагає до приноровлення людини до поступів цивілізації. Машина створила важку проблему безробіття. Винахідчивість довела до відкриття атомової тайни, яка грозить знищенням людства, коли не станеться щось несподіване в противному напрямку. Теперішнє політичне положення виказує такі симптоми, які доводять до цілковитої безрадности найпрактичніших провідників світової політики, як от поведінка в Обєднаних Державах.

Стоїмо перед загадкою, якої не переживало цивілізоване людство за людської памяти. А щоденне життя вимагає дальше механічного діяння: Рано встати, вбратися, поснідати, взяти на дорогу якийсь гріш чи готову перекуску і пускатися в дорогу на заробітки на хліб насущний. Вернувши з праці, треба покріпитися харчем, дещо перечитати, принагідно піти на якусь розривку, а потім знов у ліжко і знову до щедонного зайняття. Кому ж залишаємо журбу про рятування світу?

Здається, що треба вернутися до старих як світ засад: Хай кожна людина сама подбає про свою долю. Це доведе до співділання. Спільними зусиллями всіх людей таки вдасться врятувати світ для себе самих.

Як поводитись серед англійців?

До Англії зачинає прибувати що раз більше число українців. Це перший раз в історії цеї країни англійці матимуть змогу приглянутись зблизька частині української нації, та ще такій, яка проливала і готова далі проливати кров за високі ідеали, за свободу і демократію, які є в основі боротьби українського народу за визволення, за свою державу.

Треба вірити, що ці, які прибувають до Англії, добре розуміють своє становище, а тим самим і це, що мають отсе нагоду прославити українське імя і спопуляризувати українську справу теж і прикладом свого власного життя, культурною поведінкою.

Щоб так могло статись, треба пізнати звичаї й обичаї країни, до них приноровитись та їх шанувати; треба пізнати хоч найбільш виразисті риси характеру народу. Яка це важка справа, можна пізнати теж по тім, що навіть американцям з англо-саського походження тяжко часом зрозуміти поведення англійців, а англійцям американців. На цю тему появились багато книжок, а в часі війни повно брошур для американських вояків, в яких повчають їх про англійські звичаї та англійський спосіб життя і думання. Сотні англійських професорів політиків, журналістів та бизнесменів, обїздили в часі війни Злучені Держави з відчитами і промовами, щоби зближити до себе ці країни та довести до цього, щоб вони себе могли добре розуміти, бо буває, що часом не розуміють себе, хоч говорять одними і тими самими словами. Подібне ділось в Англії з метою запізнати англійців з американськими звичками, упередженями, як і з американським „простим словом" (сленг).

Коли ж такі речі потрібні навіть для англо-сасів з різних країн, які говорять одною мовою і мають так багато спільного, то що ж тоді говорити про народи, які говорять іншою мовою і зростали в інших обставинах.?

Українці в Англії, зокрема ці, що були вояками, можуть дуже багато скористати з досвіду інших, зокрема поляків, яких в Англії величали під небеса в часі війни, та до яких по війні сентимент змінився до цеї міри, що деяка преса зачала прямо ідентифікувати поляків в Англії з бандитами... Про це писалося багато в американсько - польській пресі. Вони і нині нарікають, що в Англії поодинчі випадки, дійсно бандитські, стають притокою, що кидається пляму на польське імя, на цілу польську іміграцію в Англії, а навіть на цілий польський нарід.

Та залишім бандитів, а звернім увагу на щось „легше", яке теж заважує.

Лондонський часопис „Дейлі Мейл" має жіночу колюмну, подібну до такої, яку веде в американських газетах Дороти Дикс. Є нею Ен Темпл. Пять дівчат, які пізнали молодих хлопців-поляків, запитали Ен Темпл, щоб вона їм подала дещо про „національний характер поляків", бо це дало б їм змогу краще зрозуміти поведінку польських хлопців.

На це Ен Темпл відповідає в газеті, між іншим, такими словами:

„Мабуть вдарить вас у поляків відразу їхня принадність та їх шармантські маніри. Вони надзвичайно привітливі зглядом жінок, ввахливі і завжди охотні помогти".

Потім вона остерігає англійські дівчата, щоб ця елегантна поведінка поляків їх не засліпила до цеї міри, щоб вони не могли добачити інших рис польського характеру, а вони такі:

„Ароганція у виданні опінії, глибоко закорінені пересуди, надзвичайна однобічність. Дискутувати про якусь справу не є для поляків приємністю. Вони так поборюють противні їм погляди, як би ці думки були смертоносною зброєю, зверненою проти них. Є в них якась пишна упертість в привязанню і в ненависти",

Ен Темпл звертає увагу дівчат, щоб теж памятали, що деякі риси польської вдачі дасться зрозуміти, коли подумати про велику трагедію Польщі та польських скитальців. Одначе найважніше: хай памятають, що поляки іншої вдачі від англійців. Бо інакше,пише Темпл, „вибухнуть суперечности між вами та їхнім характером".

П. П. Йолес, пишучи про це в нюйорській газеті „Нови Сьвят", каже, що не дуже то приємно полякам почути від чужинців щось таке, що не блестить. Але, питає він, чи нема на ділі багато слушности в завважах Ен Темпл? Чи нема в поляків ароганції, коли висказують свої опінії, чи нема театральности і трагічного деклматорства?

Та не так біда в тому, що людина чи нарід мають недомагання, бо вони є в усіх народів, в усіх людей. Біда тільки тоді, коли нема відваги і спромоги про ці недомагання говорити, чи коли не знаємо способу, щоб їх позбутись.

Ен Темпл схарактеризувала поляків без ніякого упередження, ні без злоби, а тільки в такий спосіб, як вони представляються пересічному англійців, що завдавав собі труду їх пізнавати і зазнайомитись з історією польського народу. Та може трапитись і таке, що згодом хтось запитає Ен Темпл чи кого другого в Англії, якими є українці?

Яка буде на це відповідь, не знаємо, але добре буде, коли ці українці, які є в Англії, звернуть увагу на характеристику поляків, яку ми передали, бо в ній є дещо такого, над чим вартувало б застановитись теж і українцям, які мають до діла з англійцями, чи з людьми англо-саського походження.

Слід додати, що українці в Злучених Державах і Канаді, які живуть і працюють разом з людьми англо-саського походження, теж повинні б старатись пізнати вдачу і характер своїх сусідів і спів-горожан. Це справа не легка, коли брати її серіозно, бо вимагає глибоких студій. Та добре бодай памятати на деякі загальні завваги, які давніше появлялись в українській пресі в Злучених Державах і Канаді. На те саме звертають тепер увагу — і то цілком розумно — українські скитальці, пробуючи розгадати англійський характер.

З цеї нагоди подамо деякі з тих завваг чи порад, які були виготовлені для польських вояків в Англії, а які передає українська преса на скитальщині, бо вони є дійсно добрими „практичними порадами". Ось вони:

Пануймо над собою, будьмо стримані і не виявляймо своїх почуттів першому - ліпшому співбесідникові.

Стримуймося від зайвої балаканини. Навчімось більше мовчати і слухати те, що нам говорять.

Не запроваджуймо своїх звичаїв в Англії. Залишімо наше „сальонове" цілування ручок у пань, що ніколи не практикується в Англії. Пристосуймось до тих звичаїв, які там прийняті.

Вивчаймо докладно свій фах, бо не паперами й титулами здобудемо собі становище.

Дотримуймо завжди і всюди свого слова, не даваймо постійних обіцянок, уникаймо негайних рішень, спокійно обдумаймо кожен крок і будьмо розважними.

Будьмо пунктуальними, дотримуймо заданих заздалегідь і обіцяних нами термінів.

Будьмо скромними і не вихвалюймо себе, оповідаючи навіть правдиві речі. Таке балакання, в Англії часто збуджує недовіря і підозріння. Англійці цінять лише дію.

Будьмо ввічливими, вважаймо на добрі англійські звичаї і маніри.

Вважаймо на свій зовнішній вигляд, убрання, краватку, комірець, чистоту рук.

Заховуймося відповідно при столі. В Англії на це звертають спеціяльну увагу. Невміння їсти, звичка квапитися, сьорбати, неналежно тримати вилку тощо, вважається в Англії за ознаку поганого виховання.

Не докучаймо своїми скаргами на долю, на світ, на несправедливість. Люди Заходу не терплять „мучеників", їх не цікавлять різні жахливі історії або нудні оповідання. Вони люблять легке, веселе життя, знають добре, яке воно коротке, і тому не переймаються всякими турботами — і своїми і тим більше, чужими. Воліють радше жарти, навіть кепкування.

Будьмо тактовними. Такт — дуже рідка прикмета, і вироблення такту відбувається разом із загальним виробленням характеру і добрих манір. Пануймо над своїми хибами і над вразливістю своєї натури.

СЛАВНА ФІЛЬМОВА АРТИСТКА.— Хто тільки погляне на цей образ, відразу пізнає, що це Інгрід Бергман. Тепер вона приготовляється до ролі, яка має бути верхом її карієри у фільмах.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 19. жовтня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Просимо довгуючих членів заплатититн свій довг, бо інакше будуть суспендовані. — Уряд.

ЕЛЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Триквартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234, відбудуться в суботу, 18. жовтня, в год. 7:30 ввечір, в салі У. Н. Дому 214-216 Фултон ул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження, як також урядники і контр. комісія дадуть фін. звіт за третій квартал. — За уряд: П. Сташко, предс.; І. Пілат, кас.; С. Могила, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє своїх членниць і членів, яо місячні збори відбудуться 19. жовтня в гали парохіяльній, 803 Фронт ул., в другій годині пополудні. Просимо прийти на час тай вирівнати свої вкладки. Пригадуємо членам, що Союз веде кампанію за приєднування членів. Тож обовязком є кожного члена нашого відділу приєднати хоч одного члена, а тоді сповнимо наш обовязок, наложений на нас головним урядом Союзу. — За уряд: В. Ракочий, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 18. жовтня, в годині 7:30 ввечір, в домі де звичайно. Просимо всіх членів прийти на час. — І. Головка, предс.; В. Реновець, кас.; Pl. Ярема, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Повідомляємо членів і членниць, що збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбудуться в суботу, 18. жовтня, в годині 7. ввечір, в льокали У. Н. Дому, 237 Говп Еве. Просимо членів прийти на збори, бо є важні справи до вирішення. Обовязком кожного члена є піддержати нашу часопис Свободу і принести на збори на пресовий фонд Свободи хто скільки може, або самому вислати до Свободи. — За уряд: М. Припхан, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370, повідомляє своїх членів, ло місячні збори відбудуться в неділю, 19. жовтня, зараз по Сл. Божій, у церковній салі, 127 Парк ул. Просимо членів конечно прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгоючі члени хай вирівнають свої вкладки. Тепер є кампанія за новими членами до Союзу, і на наш відділ наложено відповідну квоту до зорганізування. Тому всі члени повинні старатись придбати хоч по одному членови, чи зі старших, чи дітей, а дістануть нагороду від Союзу. Найкраща рада є: не треба ходити далеко за новими членами, а кожний член хай зі своєї власної родини впише своїх дітей: синів, дочок, зятів, внуків а навіть і правнуків, а тоді побачите, що наш відділ не тільки, що зможе виповнити свою квоту, але ще побільшити її на десять разів. — За уряд: В. Гіна, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Повідомляємо, що збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 19. жовтня, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул., в годині 6. ввечір. Просимо членів громадно прийти і привести нових членів, щоби доповнити ту квоту, яка є наложена на наш відділ. — П. Мелень, предс.; О. Логин, кас.; І. Грабар, секр.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

11,873 Скоробогатий Івана від Скоробогата Марії (Яворська).

11,874 До родини моеї пок. матери Сохацьких і дорогих парохіян мого пок. батька о. декана Гаврисевич Юстина з с. Чагрів (Рогатин) і села Жуличі (Золочів) зокрема прохання до Худик Федора з с. Чагрова від Гаврисевич (Бачинська) Бланки.

11,875 До земляків Уманя (Київської обл.) Сидоренко Федора, Тарасюнь Манила, Обшатко Ютки, Войтенко Івана від Ремінний Якова.

11,876 Касіян Степана з с. Микулинці (Снятин) від Касіян Степана.

11,877 Арсенюк Миколи з с. Тріїці (Станиславів), Лепцан Василя від Ілюк Марії (Васьків).

11,878 Дуткович Миколи з с. Стрівбочі (Старий Самбір) від Мечета Дмитра з с. Творівний (Лісько).

11,879 Кузьмінський Федора та його доньок Ольги і Мільки від Гнатів Людвіги доньки Стефана Кузьмінського.

11,880 Дидик Івана з с. Кальніш (Бережани) від Мицько Михайла сина Катерини Дидик.

11,881 До тітки і дядька Мицько тітка з с. Тискова (Лісько) від Мицько Марії (Міцю).

11,882 Кушлик Павла і Максима з с. Кадобна (Калуш) від Кушлик Данила.

11,883 Політило Матвія, Ілька і Якима вуйків від Цюпко Василя син Магдалини з Політилів з с. Ракобути (Камінка Струмилова).

11,884 Призимірський Андрея (приб. до Америки 1924 р. десь в стейті Пенсилвенія) пошукує шваґер Сергіо Хомин з Бразилії.

11,885 Калька Теодора, Паславський з с. Стрілка (Самбір) від Бузік Катерини доньки Калька Василя з с. Ясениці Замкової.

11,886 Бабій Івана і його сестри Баграновська Марії, та кузина з Букачівець від Івашко Богдана сина Евфрозини з Табаків.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число

ТАРЗАН, ч. 1709. Загублений чоловік.

Привязаний до хвилевого сплаву, Кімбу впав далеко в ріку.

А серед цілої хмари іскор і горіючих головень малпочоловік скочив глибоко в воду.. ...і швидко підплив до збентеженого малого малпчка.

Скоро потім потягнув Тарзан малпчка в безпечне місце в долішнім бігу ріки.

Знову ж серед згарищ лісу Джена шукала за якимись слідами по Тарзані.